

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 41/19

Λουξεμβούργο, 26 Μαρτίου 2019

Απόφαση στην υπόθεση C-129/18
SM κατά Entry Clearance Officer, UK Visa Section

Ανήλικος του οποίου τη φροντίδα έχει αναλάβει πολίτης της Ένωσης στο πλαίσιο του αλγερινού συστήματος kafala δεν μπορεί να θεωρηθεί «απευθείας κατιών» του πολίτη αυτού

Ωστόσο, το κράτος μέλος διαμονής του εν λόγω πολίτη πρέπει, κατόπιν αξιολόγησης, να διευκολύνει την είσοδο και τη διαμονή του ανηλίκου στο έδαφός του

Δύο σύζυγοι γαλλικής ιθαγένειας, κάτοικοι Ηνωμένου Βασιλείου, ζήτησαν από τις αρχές του εν λόγω κράτους μέλους άδεια εισόδου για υιοθετημένο τέκνο, συγκεκριμένα για την Αλγερινή ανήλικη της οποίας η φροντίδα τους είχε ανατεθεί στην Αλγερία στο πλαίσιο του συστήματος kafala, θεσμού του οικογενειακού δικαίου ο οποίος απαντά σε ορισμένες χώρες με ισλαμική παράδοση. Οι βρετανικές αρχές απέρριψαν το αίτημα αυτό και το παιδί προσέβαλε τη σχετική απορριπτική απόφαση. Στο πλαίσιο αυτό, το Supreme Court of the United Kingdom (Ανώτατο Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου) ερωτά κατ' ουσίαν το Δικαστήριο αν βάσει της οδηγίας για την ελεύθερη κυκλοφορία¹ μπορεί η ανήλικη να θεωρηθεί «απευθείας κατιών» των προσώπων που έχουν αναλάβει την επιμέλειά της στο πλαίσιο του αλγερινού συστήματος kafala, πράγμα το οποίο θα της παρέιχε δικαίωμα εισόδου στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Η οδηγία προβλέπει, για παιδί που δεν είναι πολίτης της Ένωσης, δύο δυνατότητες εισόδου και διαμονής σε κράτος μέλος μαζί με τα πρόσωπα με τα οποία συμβιώνει ως «οικογένεια». Στην περίπτωση των απευθείας κατιόντων, το εν λόγω δικαίωμα εισόδου και διαμονής χορηγείται σχεδόν αυτομάτως, ενώ, όταν πρόκειται για κάθε άλλο μέλος της οικογένειας που συντηρείται από τον πολίτη της Ένωσης ο οποίος έχει ίδιον δικαίωμα διαμονής ή ζει υπό τη στέγη του πολίτη αυτού, για τη χορήγηση τέτοιων δικαιωμάτων απαιτείται προηγούμενη εξέταση της κατάστασης.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο διαπιστώνει κατ' αρχάς ότι, δυνάμει του αλγερινού δικαίου, στο σύστημα kafala, ενήλικος αναλαμβάνει τη συντήρηση, την εκπαίδευση και την προστασία του παιδιού, όπως ακριβώς θα έπραττε ένας γονέας για το παιδί του, και την άσκηση της νόμιμης κηδεμονίας του παιδιού αυτού. Σε αντίθεση προς την υιοθεσία, η οποία απαγορεύεται από το αλγερινό δίκαιο, η τοποθέτηση του παιδιού υπό το σύστημα kafala δεν παρέχει στο παιδί την ιδιότητα του κληρονόμου του κηδεμόνα. Επιπλέον, η υπαγωγή στο σύστημα kafala παύει με την ενηλικίωση του παιδιού και μπορεί να ανακληθεί κατόπιν αιτήματος των βιολογικών γονέων ή του κηδεμόνα.

Το Δικαστήριο εξετάζει στη συνέχεια αν ο όρος «απευθείας κατιών» πολίτη της Ένωσης κατά την οδηγία για την ελεύθερη κυκλοφορία πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι περιλαμβάνει παιδί που τελεί υπό τη μόνιμη νόμιμη κηδεμονία πολίτη ή πολιτών της Ένωσης δυνάμει του αλγερινού συστήματος kafala.

Συναφώς, το Δικαστήριο κρίνει ότι, από τις επιταγές τόσο της ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης όσο και της αρχής της ισότητας προκύπτει ότι, ελλείψει παραπομπής στα εθνικά

¹ Οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ 2004, L 158, σ. 77, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 229, σ. 35).

δίκαια, η οδηγία για την ελεύθερη κυκλοφορία πρέπει να ερμηνεύεται, σε ολόκληρη την Ένωση, κατά τρόπο αυτοτελή και ομοιόμορφο. Επιπλέον, δεδομένου ότι η οδηγία δεν περιέχει κανέναν ορισμό της έννοιας του «απευθείας κατιόντος», για την ερμηνεία της εν λόγω έννοιας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνο το γράμμα της επίδικης διάταξης, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος.

Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η έννοια του «απευθείας κατιόντος» παραπέμπει γενικώς στην ύπαρξη δεσμού συγγένειας. Η έννοια του «δεσμού συγγένειας» πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως ώστε να καλύπτει κάθε δεσμό συγγένειας, είτε βιολογικής είτε νομικής φύσης, και η έννοια του «απευθείας κατιόντος» πολίτη της Ένωσης πρέπει, κατά συνέπεια, να νοείται ως περιλαμβάνουσα τόσο το βιολογικό όσο και το υιοθετημένο τέκνο του εν λόγω πολίτη, δεδομένου ότι η υιοθεσία δημιουργεί νομικό δεσμό συγγένειας μεταξύ του εν λόγω τέκνου και του ενδιαφερόμενου πολίτη της Ένωσης.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, δεδομένου ότι η τοποθέτηση παιδιού υπό το αλγερινό σύστημα kafala δεν δημιουργεί σχέση γονέα-τέκνου μεταξύ του παιδιού και του κηδεμόνα του, παιδί που τελεί υπό τη νόμιμη κηδεμονία πολιτών της Ένωσης βάσει του συστήματος αυτού δεν μπορεί να θεωρηθεί «απευθείας κατιών» πολίτη της Ένωσης.

Ωστόσο, το Δικαστήριο κρίνει ότι το παιδί αυτό μπορεί να εμπίπτει σε άλλη έννοια της οδηγίας για την ελεύθερη κυκλοφορία, ήτοι στην έννοια του «άλλου μέλους της οικογένειας». Πράγματι, η έννοια αυτή μπορεί να καλύπτει την κατάσταση παιδιού το οποίο τελεί υπό την κηδεμονία πολιτών της Ένωσης στο πλαίσιο συστήματος νόμιμης κηδεμονίας, όπως το αλγερινό σύστημα kafala, και του οποίου τη συντήρηση, την εκπαίδευση και την προστασία αναλαμβάνουν οι πολίτες αυτοί, δυνάμει δεσμεύσεως αναληφθείσας βάσει του δικαίου της χώρας καταγωγής του παιδιού.

Συναφώς, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο σκοπός της οδηγίας για την ελεύθερη κυκλοφορία συνίσταται στο «να διατηρηθεί η ενότητα της οικογένειας με ευρύτερη έννοια» μέσω της διευκόλυνσεως της εισόδου και της διαμονής των προσώπων που διατηρούν στενούς και σταθερούς οικογενειακούς δεσμούς με πολίτη της Ένωσης λόγω συγκεκριμένων πραγματικών καταστάσεων, όπως η οικονομική εξάρτηση, η διαβίωση υπό την ίδια στέγη ή σοβαροί λόγοι υγείας.

Το Δικαστήριο τονίζει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν επομένως να προβλέπουν τη δυνατότητα εκδόσεως αποφάσεως επί του αιτήματος εισόδου των «μελών της οικογένειας με ευρύτερη έννοια» η οποία να βασίζεται σε εμπειριστατωμένη εξέταση της προσωπικής τους καταστάσεως, λαμβανομένων υπόψη διαφόρων κρίσιμων παραμέτρων, και η οποία, σε περίπτωση απορρίψεως του αιτήματος, να είναι αιτιολογημένη. Εξάλλου, η διακριτική ευχέρεια που διαθέτουν τα κράτη μέλη πρέπει να ασκείται υπό το πρίσμα των διατάξεων του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τηρουμένων των διατάξεων αυτών, ειδικότερα δε του δικαιώματος σεβασμού της οικογενειακής ζωής και της προστασίας του υπέρτερου συμφέροντος του παιδιού.

Το Δικαστήριο καταλήγει ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές οφείλουν να διευκολύνουν την είσοδο και τη διαμονή παιδιού που τελεί υπό τη νόμιμη μόνιμη κηδεμονία πολιτών της Ένωσης στο πλαίσιο του αλγερινού συστήματος kafala ως «άλλου μέλους της οικογένειας» πολίτη της Ένωσης, προβαίνοντας σε ισόρροπη και εύλογη εκτίμηση του συνόλου των τρεχουσών και κρίσιμων περιστάσεων, η οποία λαμβάνει υπόψη τα διάφορα εμπλεκόμενα συμφέροντα και, ειδικότερα, το υπέρτερο συμφέρον του ενδιαφερόμενου παιδιού. Στην εκτίμηση αυτή πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη ενδεχόμενοι συγκεκριμένοι και εξατομικευμένοι κίνδυνοι να καταστεί το παιδί θύμα κακοποίησης, εκμετάλλευσης ή εμπορίας, εξυπακούεται όμως ότι τέτοιοι κίνδυνοι δεν μπορούν, ωστόσο, να τεκμαίρονται από το γεγονός ότι η διαδικασία υπαγωγής στο αλγερινό σύστημα kafala βασίζεται σε αξιολόγηση της καταλληλότητας του ενηλίκου και του συμφέροντος του παιδιού η οποία είναι λιγότερο εμπειριστατωμένη από τη διαδικασία που διεξάγεται, στο κράτος μέλος υποδοχής, για τις ανάγκες της υιοθεσίας ή της τοποθετήσεως παιδιού.

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί, μετά την εκτίμηση αυτή, ότι το παιδί και ο κηδεμόνας του, ο οποίος είναι πολίτης της Ένωσης, πρόκειται πραγματικά να συμβιώσουν ως οικογένεια και ότι το παιδί αυτό εξαρτάται από τον κηδεμόνα του, οι απαιτήσεις που συνδέονται με το θεμελιώδες δικαίωμα σεβασμού της οικογενειακής ζωής, σε συνδυασμό με την υποχρέωση συνεκτιμήσεως του υπέρτερου συμφέροντος του παιδιού, επιβάλλουν, καταρχήν, να χορηγηθεί στο παιδί αυτό δικαίωμα εισόδου και διαμονής ώστε να του δοθεί η δυνατότητα να ζήσει με τον κηδεμόνα του στο κράτος μέλος υποδοχής του τελευταίου.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582